

**COMPETENȚA ÎN CADRUL URMĂRIIRII PENALE – INSTRUMENT DE ORGANIZARE
A CERCETĂRII INFRACTIUNILOR**

Ion COVALCIUC, *dr., lect. univ.,
Facultatea de Drept și Științe sociale,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Procuror-șef al Procuraturii mun. Bălți*

Abstract: *Jurisdiction in criminal proceedings is an important tool for organizing and disciplining the activity of judicial bodies. Obviously, the competence of the judicial bodies cannot be strictly reduced to the criminal procedural framework, largely the efficiency of the criminal procedure norms being influenced by the extra-procedural normative framework, including the way in which the judicial bodies are organized. Thus, the quality of the criminal procedural norms that regulate the competence in the criminal process, their synchronization with the relevant extra-procedural normative framework, largely depends on the efficiency of the activity of the judicial bodies. The impact of legislative inaccuracies in this field, but also the lack of synergy between the elements mentioned above can have an opposite effect to the one proposed by the legislator, reason for which their identification and proposal of remedial solutions being of utmost importance.*

Keywords: *criminal trial, judicial body, competence, criminal investigation body, prosecutor, judge.*

1. Introducere

Fiind un important institut procesual penal – competența organelor judiciare în faza de urmărire penală reprezintă, considerăm, și un veritabil instrument de organizare a activității autorităților implicate în investigarea infracțiunilor. În acest sens, așa după cum menționează autorul Larin M., organizarea cercetării, reprezintă selectarea rațională, distribuirea și antrenarea resurselor, uneltelor și mijloacelor de care dispune anchetatorul, crearea și utilizarea condițiilor optime pentru atingerea scopurilor procedurii judiciare [6, p. 59].

Astfel că în jurul regulilor de competență, urmează a fi construită întreaga structură organizațională a organelor judiciare. Or, adaptarea structurilor existente a organelor judiciare la prevederile procesual penale relevante, reprezintă nu doar o condiție de legalitate a prestației acestor organe în procesul penal, dar și una dintre condițiile eficienței activităților desfășurate de aceste organe. În caz contrar, activitatea de investigare a infracțiunilor riscă să devină dacă nu ineficientă, atunci cel puțin sporadică.

Pornind de la prevederile art. 252 Cod de procedură penală, în conformitate cu care, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia, este cert că activitățile organelor abilitate cu atribuții pe acest segment nu ar trebui să se suprapună, în caz contrar efectul scontat se poate transforma în unul haotic, iar rezultatele obținute, departe de cele așteptate. Unul dintre instrumentele eficiente, menit să asigure ordinea în activitatea organelor abilitate cu atribuții în domeniul urmăririi penale este competența. Iar pentru a identifica caracterul aplicativ al acestui instrument și valoarea lui, am decis să recurgem la opiniile doctrinare expuse de specialiștii în domeniu, or este bine știut că, în procesul penal, competența reprezintă o instituție fundamentată cu vaste consecințe.

În acest sens, în literatura de specialitate este menționat că competența reprezintă sfera atribuțiilor pe care le are la îndemână potrivit legii fiecare organ (judiciar), în cadrul procesului penal [2, p. 344].

Din Dicționarul Explicativ al Limbii Române rezultă că cuvântul *competență* în sensul în care ne interesează semnifică *capacitatea cuiva de a se pronunța asupra unui lucru, pe temeiul unei cunoașteri adânci a problemei în discuție; capacitatea unei autorități, a unui funcționar de a exercita anumite atribuții* [4]. În sensul în care ne interesează, este evident că de *colectarea probelor*, ca premisă a ulterioarelor decizii în sensul art. 252 Cod de procedură penală, sunt preocupate mai multe organe și nu doar de urmărire penală, așa după cum aceasta rezultă din ultimele modificări ale art. 93 Cod de procedură penală, dar și ale altor norme procesual penale conexe, asupra cărora ne vom opri în măsura în care acestea ar prezenta interes în contextul temei dezbătute.

Conform opiniilor exprimate de către unii autori, pe care le considerăm întemeiate, există trei forme de competență – competența funcțională, competența teritorială și competența materială. În același timp, în literatura de specialitate, există opinii conform cărora formele competenței sunt fie materială, personală și teritorială, fie teritorială și personală [2, p. 344]. Din punctul nostru de vedere, par a fi mai întemeiate opiniile primei categorii de autori, în special din perspectiva din care suntem interesați, iar competența materială incluzând-o și pe cea personală.

Întrebările la care ne propunem să obținem răspuns țin de categoriile de activități pe care le pot desfășura organele judiciare cu atribuții în faza de urmărire penală, activitățile pe care acestea le pot și implicit pe care nu le poate desfășura; calitatea legislației procesual penale în domeniu, cu identificarea eventualelor inadvertențe legislative, dar și identificarea unor soluții normative de remediere.

În continuare urmează să analizăm fiecare dintre cele trei feluri de competență expuse astfel încât tabloul cu privire la ceia ce organele judiciare implicate în faza de urmărire penală, pot face, să fie unul clar, în opoziție cu ceia ce organele respective nu pot face.

2. Competența funcțională

Conform unor autori, prin competența funcțională în cadrul procesului penal putem reține, categoriile de activități pe care le poate desfășura un anumit organ în cadrul competenței sale generale [2, p. 344].

În mod evident, raportând noțiunea la prima fază a procesului penal – urmărirea penală, putem constata că, nu toate organele judiciare abilitate de legiuitor să desfășoare anumite activități în această fază dispun de întreaga gamă de atribuții necesare urmăririi penale. Mai mult, în acest sens, se poate afirma fără ezitare că nici unul dintre organele judiciare cu atribuții în faza de urmărire penală nu dispune plenar de competența funcțională în faza judeciciară, situația fiind generată inclusiv de separa-

rea funcțiilor judiciare aplicată de către legiuitorul autohton. Separare, care rezultă din prevederile art. 24 Cod de procedură penală, cu denumirea generică *Principiul contradictorialității în procesul penal*, și în conformitate cu care *urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei* sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Deși o primă impresie a celor relatate ar fi că principiul este aplicabil doar fazelor procesual penale, odată ce legiuitorul enumeră urmărirea penală și judecarea cauzei, după cum vom observa infra, dincolo de criticile ce pot fi aduse tehnicii legislative utilizate, legiuitorul se referă la funcțiile judiciare și nu la fazele procesual penale; un argument în acest sens ar fi enumerarea *apărării*, în același registru cu *urmărirea penală și judecarea cauzei*, și care, în mod evident, nu constituie fază procesuală, ci o funcție care se realizează pe parcursul întregului proces penal.

Dar, revenind la cele menționate, o privire de ansamblu asupra normelor procesual penale ce reglementează competența funcțională în faza de urmărire penală scoate în evidență că, spre exemplu:

Ofițerul de urmărire penală, conform art. 57 Cod de procedură penală – asigură înregistrarea, în modul stabilit, a sesizării privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni în cazul în care sesizarea nu a fost înregistrată de conducătorul organului de urmărire penală, începe urmărirea penală în cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare rezultă bănuiala rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune, *propune procurorului încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau refuzul de a începe urmărirea penală; propune transmiterea cauzei penale pentru urmărire penală după competența unui alt organ de urmărire penală; propune procurorului înaintarea în instanța de judecată a demersurilor în vederea obținerii autorizației de efectuare a acțiunilor procesuale penale, a măsurilor speciale de investigații sau a autorizației de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere, care se efectuează doar cu autorizarea judecătorului de instrucție.*

Procurorul, conform art. 52 Cod de procedură penală – pornește urmărirea penală, dispunând printr-o ordonanță motivată fie efectuarea urmăririi penale de către alte organe de urmărire penală, fie exercitarea sa nemijlocită a urmăririi penale în conformitate cu prevederile prezentului cod, sau refuză pornirea urmăririi penale, sau dispune încetarea urmăririi penale; exercită nemijlocit urmărirea penală, revenindu-i atribuțiile organului de urmărire penală; conduce personal urmărirea penală și controlează legalitatea acțiunilor procesuale efectuate de organul de urmărire penală, decide excluderea din dosar a probelor obținute conform prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură penală; *adresează în instanța de judecată demersuri pentru obținerea autorizării arestării și prelungirii acesteia, liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor poștale, interceptării comunicărilor, suspendării provizorii a învinutului din funcție, urmăririi fizice și prin mijloace electronice a persoanei, exhumării cadavrului, controlului video și audio al încăperii, instalării în încăperea a mijloacelor tehnice de înregistrare audio și video, controlării comunicărilor cu caracter informativ adresate bănuțului, internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare și a altor acțiuni pentru care se cere autorizarea judecătorului de instrucție.*

Competența procurorului în faza de urmărire penală este reglementată de prevederile art. 270-270/2 Cod de procedură penală. Sub aspect funcțional, din conținutul normelor menționate, rezultă că procurorul conduce, fie exercită urmărirea penală. Totodată, dată fiind existența procuraturilor specializate legiuitorul a ales să prescrie în art. 270 Cod de procedură penală, normele cu caracter general, care reglementează competența procurorului, iar în art. 270/1 și respectiv 270/2 Cod de procedură penală, normele cu caracter special, care se referă nemijlocit la competența Procuraturilor specializate. Astfel pentru determinarea competenței funcționale a procurorului în faza de urmărire penală, legiuitorul operează atât cu noțiunea de procuror, cât și cu cea de procuratură utilizând, de altfel, o asemenea abordare și în raport cu organele de urmărire penală, unde se operează atât cu noțiunea de organ respectiv ofițer de urmărire penală, cât și cu cea de reprezentant al organului de urmărire penală. Abordare de natură să provoace mai multe inconveniente, asupra cărora ne vom opri pe măsură ce se intersectează cu tema abordată.

Judecătorul de instrucție, conform art. 41 Cod de procedură penală, respectiv – dispune, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu; dispune liberarea provizorie a persoanei reținute sau arestate, revocarea ei, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport; autorizează efectuarea percheziției, examinarea corporală, punerea sub sechestru a bunurilor, ridicarea de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului; dispune internarea persoanei în instituție medicală etc.

Astfel, doar, o analiză sumară a nomelor procesual penale menționate, scoate în evidență, că nici unul dintre actorii menționați nu dispune de atribuții plenare faza de urmărire penală, or ceia ce poate face ofițerul de urmărire penală nu poate face judecătorul de instrucție, iar ceia ce poate face procurorul nu poate face ofițerul de urmărire penală, deși procurorul poate face ceia ce ține de atribuțiile ofițerului de urmărire penală, dar acesta, la fel, nu poate îndeplini atribuțiile judecătorului de instrucție și viceversa. Or, din cele menționate rezultă că o investigație eficientă reprezintă efortul conjugat al mai multor organe judiciare și că, în mod izolat, nici unul dintre acestea nu ar putea realiza obiectivul fazei de urmărire penală, conform actualei construcții procesual penale.

În altă ordine de idei, trebuie să recunoaștem că legiuitorul autohton nu a renunțat la sistemul continental al procesului penal, deși în ultima vreme a preluat mai multe elemente din sistemul contradictorial. Totodată, nu putem să trecem cu vederea existența și a altor actori ai căror activitate are un anumit impact în faza procesuală, inclusiv putând influența adoptarea hotărârilor procesuale, și a căror atribuții nu sunt reglementate de actualul cadru procesual penal, cum ar fi, spre exemplu, ARBI¹³, organele de constatare, organele de control de stat, ofițerii de investigații. Astfel, conform art. 93 alin. (1) Cod de procedură penală, probele sunt elemente dobândite, de fapt, în modul stabilit de legislația procesual penală, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. Din prevederile art. 252 Cod de procedură penală, rezultă că urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia.

Astfel, din normele precitate, rezultă, pe de o parte, că obiectul urmăririi penale este colectarea probelor, iar pe de altă parte, că anume probele reprezintă elementele informative pe baza cărora are loc stabilirea existenței infracțiunii etc.

Concomitent, nu putem să nu observăm că, în calitate de probe, legiuitorul admite doar elementele de fapt dobândite conform prevederilor legislației procesual penale, enumerând limitativ mijloacele din care acestea pot fi obținute. Prevederi care, raportate la subiecții probațiunii enumerați în lege, ne fac să cred că aceștia exced cumva numărul organelor judiciare și, deoarece activitatea lor nu este reglementată de legislația procesual penală, se pare că o asemenea abordare ar fi în contradicție cu prevederile art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, în conformitate cu care, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Codul de procedură penală. Afirmația în cauză rezultă atât din prevederile art. 93 alin. (2), pct. 8-10 Cod de procedură penală, în conformitate cu care, constituie mijloace de probă:

- actele procedurale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenograma, fotografiile, înregistrările și altele;
- procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniei organului de control de stat al activității de întreprinzător, emisă conform prevederilor art. 276¹ Cod de procedură penală, dacă nu a fost expusă într-un proces-verbal de control;
- procesul-verbal de control, întocmit în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător, un alt act de control/administrativ cu caracter decizional, întocmit de un organ de control în rezultatul unui control efectuat conform legislației speciale în vigoare.

Dar, și conform alin. (3) al acestui articol – elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobândite de organele de control de stat, organul de urmărire penală, de organul de constatare sau de altă parte în proces.

Recapitulând, putem constata că, pe lângă organele judiciare menționate, conform normelor procesual penale precitate, există mai mulți subiecți abilitați cu dreptul de obținere a probelor în procesul penal, în privința cărora deși nu există reglementări procesual penale privind statutul, pot contribui la „administrarea” probatoriului procesual penal, având anumite competențe în acest sens. Astfel că, pe lângă definiția legislativă a procesului penal din art. 1 alin (1) Cod de procedură penală, în conformitate cu care procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești

---

¹³ Aici și în continuare Agenția pentru Recuperarea Bunurilor Infracționale.

cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile legislației procesual penale, mai putem atesta activitatea unor categorii de subiecți, desfășurată paralel cu procesul penal și cu impact direct asupra acestuia, dar reglementarea căreia a scăpat atenției legiuitorului, situație care, desigur, nu aduce o plus valoare calității legii și care necesită o remediere corespunzătoare.

3. Competența materială

Competența materială a unui organ, așa cum aceasta rezultă din opiniile expuse în literatura de specialitate, este determinată de componenta concretă de infracțiune, adică a normei penale corespunzătoare [1, p. 653]. Conform clasificării agreeate în cadrul prezentului studiu, competența materială fiind determinată și de calitatea subiectului infracțiunii, cu specificările de rigoare asupra cărora ne vom opri mai târziu.

Un prim criteriu utilizat de către legiuitor pentru determinarea competenței materiale în faza de urmărire penală rezultă din prevederile art. 266 Cod de procedură penală, în conformitate cu care organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată prin lege în competența altor organe de urmărire penală sau este dată în competența lui prin ordonanța procurorului. Or, în speță, putem observa că legiuitorul a ales să atribuie organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne, o competență generală cu stabilirea prin lege a eventualelor derogări. Derogări care, însă, nu poartă un caracter absolut și de la care se poate face abstracție prin ordonanța procurorului. Continuând în același registru la stabilirea competenței celorlalte organe de urmărire penală, legiuitorul a mers pe calea stabilirii excepțiilor. Astfel, o primă excepție rezultă din art. 268 Cod de procedură penală, în conformitate cu care Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute în art. 248, 248¹, 248² și 249 din Codul penal.

Ulterior însă, abordarea legiuitorului a suferit anumite modificări, or conform art. 269 Cod de procedură penală, organul de urmărire penală al Centrului National Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 239–240, 243, 279 și 324–335 din Codul penal, (ceea ce ar reprezenta excepția față de prevederile art. 266 Cod de procedură penală) precum și a celor săvârșite în conexiune (nefiind clar dacă legiuitorul are în vedere noțiunea de conexitate, așa cum aceasta este reglementată în art. 42 Cod de procedură penală, sau altceva) cu acestea, cu excepțiile prevăzute de lege, acestea putând fi determinate pe calea interpretării fie restrictiv, de exemplu, prin raportare la competența procurorului, fie, de ce nu și viceversa, doar că *excepțiile* nu sunt prevăzute de lege.

Pentru infracțiunile în domeniul justiției, prevăzute la art. 311-316 și 323 din Codul penal, legiuitorul a stabilit că urmărirea penală se efectuează de organul în a cărui competență se află infracțiunea în legătură cu care a fost pornită urmărirea penală. Iar referindu-se la competența organului de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat, legiuitorul a devenit mai explicit, specificând că acesta, efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 241-242, 244, 244¹, 250-253 și 335¹ din Codul penal, cu excepția infracțiunilor care sunt atribuite prin lege în competența procurorului.

Astfel, pornind de la abordarea primară a competenței generale a organului de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne, legiuitorul nu a ales calea stabilirii excepțiilor, ci a utilizat o abordare mixtă, așa încât și față de competența organelor de urmărire penală *speciale*, există anumite excepții și acestea conform art. 269/2 Cod de procedură penală, se referă la competența procurorului.

Analiza per ansamblu, a criteriilor utilizate de către legiuitor pentru determinarea competenței procurorului în faza de urmărire penală, inclusiv în raport cu restul organelor de urmărire penală, scot în evidență mai multe inadvertențe care în comun cu o serie de prevederi neracordate din normele menționate, la cadrul procesual actual solicită remedierea atât a prevederilor art. 270, cât și a art. 270/1 și respectiv 270/2 Cod de procedură penală, după cum urmează:

Utilizarea acelorași criterii de definire a subiecților speciali ai infracțiunii atunci când de calitatea acestora depinde competența organelor de urmărire penală, dar și acelorași componente de infracțiuni atât în competența procurorului conform art. 270 Cod de procedură penală, cât și în competența procuraturilor specializate, conform prevederilor art. 270/1 și respectiv 270/2 Cod de procedură penală sunt, după noi, de natură să creeze mai multe situații incerte, producând risipirea irațională a resurselor de care dispun organele judiciare. Aspecte asupra cărora ne vom referi infra.

4. Competența teritorială

Competența teritorială semnifică, *acea* formă a competenței jurisdicționale care prescrie regulile privitoare la determinarea, în concret, a atribuțiilor instanțelor judecătorești de același grad. Prin in-

termeniul regulilor de competență teritorială se stabilește care anume dintre instanțele de același grad are competența de a soluționa o cauză civilă concretă [3]. Ne raliem acestei opinii cu remarcă că avem în vedere organele de urmărire penală cu atribuții în faza de urmărire penală. Analiza pe care o propunem vizează activitatea de exercitare nemijlocită a urmăririi penale, de conducere a acestuia și respectiv de control judiciar al acestei faze.

Pornind de la prevederile art. 253 Cod de procedură penală, putem constata că urmărirea penală se efectuează de către procuror și de către organele constituite conform legii în cadrul:

- 1) Ministerului Afacerilor Interne;
- 2) Serviciului Vamal;
- 3) Centrului Național Anticorupție;
- 4) Serviciului Fiscal de Stat.

Organele de urmărire penală sunt organizate în structuri centrale și structuri teritoriale și sunt reprezentate de ofițeri de urmărire penală anume desemnați în cadrul instituțiilor menționate și subordonați organizațional conducătorului instituției respective.

Odată delimitată, competența materială ale organelor de urmărire penală, asupra căreia ni-am referit supra, dar și din prevederea procesuală penală menționată, rezultă că delimitarea competenței teritoriale ar urma de regulă să aibă loc doar între organele de urmărire penală cu aceeași competență materială, iar aceasta ar presupune implicit că, organele respective, de regulă, sunt constituite în cadrul aceleiași instituții.

În acest sens, conform prevederilor art. 257 Cod de procedură penală, legiuitorul a stabilit mai multe criterii de natură să asigure evitarea și/sau soluționarea eventualelor conflicte de competență. Cum ar fi, spre exemplu, regula ca urmărirea penală să se efectueze în sectorul unde a fost săvârșită infracțiunea sau, la decizia procurorului, în sectorul unde a fost descoperită infracțiunea ori unde se află bănuitul, învinuitul sau majoritatea martorilor.

Dat fiind faptul că criteriile alternative de stabilire a competenței teritoriale, nu întotdeauna ar permite evitarea eventualelor conflicte de competență, dar și că nu întotdeauna respectarea criteriilor de competență teritorială ar asigura și posibilitatea investigării eficiente a urmăririi penale, legiuitorul a stabilit că, în cazul în care organul de urmărire penală constată că cauza nu este de competența sa sau că urmărirea penală poate fi desfășurată mai operativ și mai complet de către un alt organ de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală este obligat să efectueze toate acțiunile de urmărire penală ce nu pot fi amânate și, apoi, să înainteze cauza procurorului pentru ca acesta să decidă trimiterea ei organului de urmărire penală competent.

La fel, nu de fiecare dată locul comiterii infracțiunii este cunoscut, mai ales la începutul investigațiilor, astfel că, pentru aceste situații, legiuitorul a stabilit că urmărirea penală se efectuează de organul de urmărire penală în a cărui rază de activitate a fost descoperită infracțiunea sau se află domiciliul bănuितului, învinuitului.

Deși trebuie să recunoaștem că unele prevederi din legea procesuală penală, care se mai regăsesc în lege, erau actuale la momentul adoptării Codului de procedură penală, însă, dată fiind organizarea teritorial-administrativă a Republicii Moldova, de mult nu mai sunt actuale, cum ar fi spre exemplu, competența procurorului ierarhic superior procurorului care participă la urmărirea penală în cauza de a dispune, motivat, transmiterea cauzei la un alt sector, în limitele circumscripției în care activează.

Odată cu înființarea procuraturilor specializate, legiuitorul a prevăzut că Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale exercită și conduc urmărirea penală în privința infracțiunilor date în competența lor, indiferent de locul săvârșirii acestora. Prevedere legislativă pe care, la fel, o considerăm de prisos, cel puțin în forma în care este redactată la moment, atâta timp cât nu este specificată modalitatea prin care cauzele penale sunt atribuite în competența procuraturilor specializate, or așa după cum rezultă din prevederile cadrului normativ relevant, aceasta poate avea loc atât prin voința legiuitorului, cât și la discreția Procurorului General și a adjuncților acestuia. În altă ordine de idei, odată ce ambele procuraturi specializate au competență pe întreg teritoriul țării, fără însă a avea, așa după cum rezultă din lege, entități concurente ce ar determina posibilitatea unor eventuale conflicte de competență, astfel nu este clar raționamentul din care este reiterată competența teritorială în raport cu organele judiciare menționate.

La fel, legiuitorul oferă posibilitatea Procurorului General și adjuncților acestuia de a dispune, motivat, transmiterea cauzei de la un organ de urmărire penală unui alt organ de urmărire penală, în con-

formitate cu prevederile legislației procesual penale. Dar și aici, felul în care legiuitorul a reglementat posibilitatea oferită Procurorului General de a transmite cauze penală de la un organ de urmărire penală la altul, ridică unele întrebări, cum ar fi aptitudinea Procurorului General de a transmite cauza penală și de la o procuratură (procuratură specializată) la alta. Or, așa după cum rezultă din legislația procesual penală, procurorul este un subiect distinct de organul de urmărire penală. Mai mult, conform prevederilor art. 53/1 alin. (2) Cod de procedură penală, procurorul ierarhic superior (iar Procurorul General conform normei respective, este ierarhic superior pentru toți procurorii din sistemul Procuraturii), în cadrul urmăririi penale realizează următoarele atribuții pentru exercitarea controlului ierarhic:

- retrage, prin ordonanță motivată, materialele și cauzele penale repartizate și le transmite altui procuror pentru examinare;
- retrage, prin ordonanță motivată, cauzele penale de la un organ de urmărire penală, dacă acesta nu este competent să efectueze urmărirea penală, și le transmite altui organ de urmărire penală, conform competenței;

Astfel, în mod evident, dar și oarecum inexplicabil, legiuitorul a ales să ofere Procurorului General posibilitatea de a transmite cauza penală de la un organ de urmărire penală la altul, și respectiv de la un procuror la altul, fără a extinde această posibilitate și asupra procuraturilor (teritoriale sau specializate), ca entități din care este compus sistemul Procuraturii.

Un ultim aspect, la care considerăm necesar să atragem atenția, este racordarea dintre normele procesual penale ce reglementează competența teritorială cu cadrul normativ extraprocésual și, implicit, organizarea propriu-zisă a organelor judiciare în faza de urmărire penală.

În acest sens, reiterând cele menționate supra, putem observa că, conform art. 257 alin. (1) Cod de procedură penală, urmărirea penală se efectuează în sectorul unde a fost săvârșită infracțiunea sau, la decizia procurorului, în sectorul unde a fost descoperită infracțiunea ori unde se află bănuitul, învinuitul sau majoritatea martorilor. Iar conform art. 258 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care anumite acțiuni de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara teritoriului în care se face urmărirea penală, organul de urmărire penală poate să le efectueze însuși sau să dispună, prin delegație, efectuarea acestor acțiuni altui organ respectiv, care este obligat să execute această delegație în termen de cel mult 10 zile. Prevederi din care rezultă că legiuitorul a legat competența teritorială de locul comiterii infracțiunii ca criteriu, de bază și respectiv locul aflării bănuitului, învinuitului sau a majorității martorilor ca criterii alternative, aplicabile succesiv [6, p. 144].

Însă, în mod evident, urmărirea penală, la locul comiterii infracțiunii poate fi efectuată atât de organul de urmărire penală, amplasat în teritoriul administrativ corespunzător, cât și de către organele de urmărire penală centrale, cu competență pe întreg teritoriul țării. În altă ordine de idei s-ar putea afirma că efectuarea urmăririi penale în afara locului unde s-a comis infracțiunea ar fi imposibilă, odată ce anume în spațiu respectiv se află, de regulă, majoritatea probelor ce urmează a fi administrate în cauză. Din această perspectivă, criteriilor legale ar corespunde inclusiv activitatea unui organ teritorial de urmărire penală, care investighează o infracțiune comisă în altă unitate administrativă, atâta timp cât probele se află și urmează a fi administrate de regulă acolo unde s-a comis infracțiunea, iar obiectul urmăririi penale așa cu acesta a fost formulat în art. 252 Cod de procedură penală constă anume în colectarea probelor (nu în restul acțiunilor ce se desfășoară în faza de urmărire penală).

5. CONCLUZII

Astfel, din prevederile enunțate, rezultă că, în esență, legiuitorul nu a reușit în deplină măsură să organizeze activitatea organelor de urmărire penală utilizând mecanismele de stabilire a competenței. Situație care însă ar putea fi reparată prin cadrul normativ extraprocésual, cum ar fi, spre exemplu, Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011, care la art. 6 alin. (2) lit. „a”, prevede că Poliția de Frontieră, realizează, în limita competențelor, acțiuni de prevenire, depistare și contracarare a migrației ilegale și a altor infracțiuni transfrontaliere legate de circulația ilegală a persoanelor și mijloacelor de transport, legate de traficul de arme și muniții, inclusiv arme de distrugere în masă și materiale conexe, traficul de substanțe și deșeuri radioactive și/sau nucleare, deșeuri periculoase, traficul de obiecte de artă, obiecte de valoare istorică și arheologică, obiecte de proprietate intelectuală, traficul de specii de animale și soiuri de plante pe cale de dispariție; constată, la frontiera de stat, contravențiile legate de șederea ilegală a străinilor și de trecerea ilegală a frontierei de stat de către persoane și

mijloace de transport, efectuează măsuri speciale de investigație, precum și *exercită urmărirea penală*. Iar la alin. (5) din același articol, prevede că, pentru asigurarea realizării sarcinilor de prevenire și combatere a criminalității transfrontaliere, inclusiv a traficului de ființe umane, a organizării migrației ilegale, a trecerii ilegale a frontierei de stat, a contrabandei, a falsificării și folosirii frauduloase a documentelor, Poliția de Frontieră, în limitele stabilite de legislație, *exercită urmărirea penală*, constată și examinează contravențiile, întreprinde expertiza judiciară, efectuează măsuri speciale de investigație.

Doar că normele respective nu doar contravin prevederilor procesual penale ca stabilesc regulile de competență materială, dar nici nu se racordează la prevederile art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, în conformitate cu care normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Codul de procedură penală.

În concluzie, nu putem decât să constatăm că regulile de competență, fiind importante instrumente de disciplinare și respectiv raționalizare a activității organelor judiciare, necesită maximă claritate, iar intervenția legiuitorului în acest sens este una necesară.

Bibliografie:

1. *Dicționar juridic* [online] [accesat 02.09.2021]. Disponibil: <https://legeaz.net/dictionar-juridic/>.
2. NEAGU, I., DAMASCHIN, M. *Tratat de procedură penală. Partea generală*. București: Ed. Universul Juridic, 2015. 757 p. **ISBN 978-606-67-337-62**
3. UDROIU, M. et al. *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*. București: Ed. C. H. Beck, 2015. Vol. I. 1691 p. **ISBN 978-606-180-409-2**.
4. *Dicționar explicativ al limbii române* [online] [accesat 02.09.2021]. Disponibil: www.dex.ro
5. ГОЛОВКО, Л. и др. *Курс Уголовного процесса*. Москва: Статут, 2017. 1280 p. **ISBN 978-5-8354-1335-5**.
6. ЛАРИН, А. *Раследование по уголовному делу: планирование, организация*. Москва 1970. 224 p.